

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 " —
Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések júlyanos árban vételnek fel.
Nyilttér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdan.

A Kath. Népszövetség diszgyűlése.

Várakozáson felüli sikerrel, a katolikus közérzület legimpozánssabb megnyilatkozása mellett folyt le vasárnap délután a fővárosi vigadóban a Katolikus Népszövetség diszgyűlése. A fényes termekben már a déli órák után gyülekezni kezdtek az emberek, két órára pedig nem volt egy talpalatnyi hely sem, melyet le ne foglaltak volna nők és férfiak, öregek és ifjak, az arisztokratáktól kezdve a legszegényebb sorsu munkásokig, minden társadalmi osztály képviselve volt. Ott voltak a katolikus egyházi és világi élet vezető egyéniségei, a főváros összes katolikus egyesületei, a különböző vidéki egyesületek küldöttei, az egyesületi életbe szorosan bele nem tartozó érdeklődő fővárosi katolikusok lelkes tömege. Egy-két uniformissal képviselve volt még a hadsereg is. A nagy terem nem bizonyult elégségesnek a hallgatóság befogadására, egymásután kellett megnyitni a mellék termeket, a karzatokat, de még így is több ezren rekedtek ki a folyosókra.

A notabilitások közül ott voltak dr. Várossy Gyula kalocsai érsek, Várady M.

Árpád püspök, gróf Pongrácz Adolf végújhegyi prépost, Burány Gergely esornai prépost, Dezséffy Aurél a főrendiház elnöke és neje, dr. Mihály Ákos egy. tan., Hanuny Ferencz egy. tan., Farkas Edit alapítványi hölgy, Förster Aurél báró, Burkósy Ilona, gróf Zichy Ilona, özv. gróf Majláth Györgyné, gróf Vilek Vilmos, lovag Ember Károly, Kánter Károly apát, Balla Árpád ujvidéki főispán, Krana Alajos posta főtiszt, Molnár János prelátus, Ernst Sándor, Szmrecsányi György, dr. Giesvein Sándor kanonok, Csitári Béla, Beniczky Ödön, Rakovszky Emil, Gyurics Emil, Nyári Béla, Darányi Ferencz, Hentz Károly, Farkas József, Jánoki Modocsányi Gyula, Mednyánszky László orsz. képviselő, dr. Kiss János egyet. tanár, gróf Mikes stb. stb.

A tizezernyi tömeg előtt pont három órakor kezdődött az ünnepség a Hymnus hangjaival, melynek elhagyása után Zboray Miklós orsz. képviselő, a népszövetség alelnöke megnyitotta a gyűlést s bejelentette, hogy a beteg gróf Zichy Nándor üdvözlését küldi. Majd átadta a szót Rakovszky Istvánnak, a Népszövetség elnökének, ki főbb vonásokban a következőket mondotta.

A mai napon fényesen megtestesült eszme már rég óta foglalkoztatja gondolatát, mi lehet az oka, hogy a katolikusok az őket számbeli túlsúlyuknál fogva megillető helyeket elfoglalni nem tudták, zsidót és protestánst csak segíti előrehaladásában hi-

tének bátor megvallása, mi katolikusok ellenben ezért vasgunnyal, támadással találkozunk. (Helyeslés.) Mindnyájan ismerjük azt a férfit, aki mindig megtudta tenni kötelességét úgy vallása, mint hazája iránt s a nem katolikus sajtó mégis szemére veti, hogy a kalskburgi jezsuitáknál nevelkedett. A szervezkedés hiánya oka minden bajunknak. Fejlesztünk kell azt, a mink van, szervezkednünk kell. Az ellentétben új szavakat, új elveket igyekeznek teremteni. Tagadják az eddig uralkodó eszméket, csak emberi jogokat hangoztatnak, de kötelességeket nem ismernek. Ostromot intéztek a kereszténység s annak legerősebb bástyája, a katolikusok ellen. Mi pedig ebben a munkában tétlenek maradtunk, megijedtünk attól a papir hatalomtól, melynek a mindent eltűrő nyomtatott betű a fegyvere. Eddig hazánkban katolicizmus nincsen, de viszont nincs az országban semmi, amit oly vakmerően bántalmaznának, mint a katolicizmust. A holnapi napon már szemünkre fogják vetni, hogy szervezkedésünkkel már meg akarjuk bontani a vallási békét, hogy az elmaradottság dohos levegőjéből akarjuk elárasztani a világot, keleti fantáziájuk tömérdek rágalmat fog ránk zudítani. De csak támadjanak, engem nem fog eltántoritani s meg vagyok győződve, önöket sem. (Zugó éljenzés.) Mi nem akarunk bántani senkit sem. Szervezkedünk, hogy népünk anyagi és erkölcsi fejlődését hathatósan vigyük előre,

Ünnepi beszéd. *)

(Folytatás és vége.)

Kisdodovodák tekintetében Szatmárvármegye az első magyar vármegye s szervezetét a kormány és az Emke itt tanulmányoztatta s az 1891. évi kisdodovási törvény ezen az alapon áll.

A Társulat jutalmazta a tanítókat a magyar nyelv oktatásában elért sikereikért s hogy a siker nagy volt, mutatja az a körülmény, hogy a román papság ellenakéziót csinált s részéről jutalmazta a magyar nyelv ellen működő tanfőfiakat.

Népkönyvtárakat állított a vidéken, a központin kívül 24 ilyen működik. A hatása nagy, a magyar művelődés eszköze és óvszer a felszínre törekvő szociáldemokrácia ellen is.

*) Tartotta dr. Fechtel János a Széchenyi Társulat diszgyűlésén, január hó 19-én.

Az esti iskolák a felnőttek számára kitűnő kulturális intézmény. 40—50 éves emberek tanulnak írni, olvasni, számolni magyarul s szívesen hallgatják a magyar történelem és alkotmánytan előadását, a hol magyar szót hallanak és tanulnak.

A Társulat eddig 203 ezer koronát vett be s kiadott 187 ezret. 250.000 gyermeket nevelt a óvodákban.

A társulat a második jelentős magyar kultur egyesület az országban. Gróf Károlyi István, Ujfalussy Sándor alispán az országos kultur kongresszusokon a Társulat képviselőjében mindenütt megjelent s mint előadó, mint lelkes szónok magasztalta és ajánlotta a közfigyelembe a kultur intézményeket. Megérdemli, hogy kegyelettel emlegessük a nagy magyar nevet.

Későbbi igazgatók:

Ber. Kovács Eduárd, Szuhányi Ödön, Nagy Béla s most Madarassy Dezső odaadó

önfeláldozással és elszántsággal küzdöttek a Társulat nemes feladataiért.

Buzduljunk tehát e nemes példákon, a társulati tevékenység dicsőséges eredményein, e jubiláris ünnepségen, fel harczra, rajtunk a sor.

Tegyük magyarrá, de nemcsak magyarrá, hanem lélekben, szívben magyar érzelművé is e hon minden fiát, polgárát, hogy a ki magyar kenyeret eszik, magyar sóval izesíti ételét, magyarrá legyen. A magyar nyelv elleni törekvés hazaárulás, dija számkivetés és megvetés legyen.

A magyarok hatalmas Istene velünk lesz és megáldja törekvésünket!

Mélyen tisztelt közönség!

Magyarország egy új művelődési korszak előtt áll, mert ma már mulasztatlan kötelessége az ország összes nemzetiségeit a maga egységes és összhangzó kulturájába

CSAPÓ LAJOS

ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberálák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czimádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindennemű öltöny készítésénél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezességét vállalom szállítmányaim valódi színe és tartosságáért.

Nagy raktár honi és angol szövetekben.

Tisztelettel **CSAPÓ LAJOS**, szabó-
mester.

hogyan a nemzetközi szociálizmustól mentjük a magyar fajt. Nem tűrjük, hogy legérde-
mesebb férfiaink ezéltáblái legyenek idegen
támadásoknak. Vége van a deklamáló kat-
holicizmusnak, a tettek katholicizmusa kö-
vetkezik. Az elhangzó szónak csak akkor
van sulya, ha tettek állanak mögötte. Tö-
mörítsük népünket, teljesítsük jobban köte-
lességünket. Egyért küzdünk: hogy Magyar-
ország nagy és boldog legyen.

Zugó tapsok, éljenzések hangzottak el
a pompás beszéd után. Majd Haller István
főtítkárl felolvasta a pápa következő levelét,
melyet a közönség állva hallgatott végig.

Tisztelendő Testvérünknek, Ottokár szé-
kesfehérvári püspöknek, Székesfehérvár. Tisz-
telendő testvér, üdvöt és apostoli áldást. Ked-
ves volt nekünk ama levél, melyet a ma-
gyar nép katholicus szövetségének elnökei-
vel együtt minap küldöttél. Nemesak a fen-
költ és készséges lelkület nyilatkozik meg
ugyanis ebben kiválóan, melylyel ti ígértek,
hogy az Apostoli Székhez hítek és ragasz-
kodók lesztek azon tanokat illetőleg, melye-
ket az újabb tévelyek kárhóztatására a „Pas-
condi“ enylikában hirdettünk, hanem egy-
üttal azon szilárd elhatározásról is tanúságot
teszték, hogy erősen törekedni fogtok azon,
hogy az olynemű tévelyek ne terjedjenek.
Örvendünk, hogy így velünk egyet akarva,
a katholicus igazság és igazságosság védel-
mére az ellenkező hullámok gátjával katholic-
us szövetségek megalakul és kívánjuk,
hogy ezen általunk óhajtott szövetséget az
Isten szerencsésen gyarapítsa s az üdvös
gyümölcsök állandó bőségével áraszsa el. A
mely égi adományok megnyerésére és külö-
nös jóakarataunk jeléül nektek, kik legköze-
lebb első gyűléstekre fogtok összeseregleni,
atyai szeretettel adjuk apostoli áldásunkat.
Kelt Rómában, Szent Péternél 1908. január
9-én, Pápaságunk ötödik évében. X. Pius pápa.
2. A pápa levelének felolvasása által

keltett lelkesedés csak fokozódott mikor dr.
Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök kez-
dett szólni, ki szokott ékesszólásával a kö-
vetkező gondolatmenetet fejtette ki. Öntuda-
tos szervezkedés ez, mely a lappangó erőket
felszabadítja a nemzeti munkára. Népmozga-
lom ez, melyre szükség van, mert új világ
szakadt ránk, mely kirántja alólunk a régi
alapokat, kirántja nemesak a párnát a fejünk
alól, hanem a csillagos eget is fejünk felül.
(Igaz úgy van) Megakarják változtatni a régi
eszméket, új Magyarországot akarnak, mely
ne legyen keresztény. Evvel az áramlattal
szemben a népre kell hivatkoznunk. Utal a
német katholicus népszövetségre, az osztrák
keresztény szociálizmusra. A népnek kell
megmozdulni. Nálunk is történt már sok
szervezkedés; látok kaszinókat, kávéházakat,
bankokat, látok katholicus köröket is, de
ezek nem váltották be a hozzájuk fűzött re-
ményeket. Társadalmi alapon mitsem lehetett
tenni, mélyebbre akartunk hatolni a nép er-
kölesi és gazdasági erőit egyaránt felébresz-
teni; ezt akarja a népszövetség. A gazdasági
átalakulások folytán megmozdult a nép, de
ezzel szemben a vezető Magyarország még
nem tette meg kötelességét. A nép nélkül
nem lehet nagy munkát végezni. (Helyeslés.)
A népszövetségnek bele kell nyulnia az em-
beri nyomorúság mélyébe és a gazdasági
érdekek felkarolásával a népen segíteni. Nem
specziális feladatai vannak: Olyan mint a
villamos telep, mely világít, gépeket hajt,
telefonál. (Nagy tetszés.) Nem lehet kizárólag
erkölesi erővel dolgozni, mert minden kul-
turát a gazdasági kijegezesedés is hordoz,
de ha a modern gazdasági élet telítve lesz
igazi katholicizmussal, akkor a népszövetség
érvényesülni fog. Alakítsuk meg a népszö-
vetséget nem egynéhányan, mert millió apos-
tol kell a világ átalakítására. Akció kell, a
nélkül nincs élet. (Helyeslés.) A tevékeny
szeretettel utat törünk zászlónknak az ellen-

ségek falanxa között is. Az lesz az igazi de-
mokrácia, nem az irigykedés, hanem a sze-
retet demokráciája, melynek X. Pius pápa
adott nevet: a keresztény demokrácia. Ezt
kövesse a népszövetség s akkor a nép mel-
léje áll válltelve és zászlóját a népjólét
fokára tűzheti.

A püspök lelkes beszédét követő tet-
szés-zaj elülésével Haller István főtítkárl fel-
olvasta a népszövetség védőinek üdvözlő ira-
tatait. A védőnői tisztet elfogadták: Vaszaray
Kolos herezegprimás, Várossy Gyula kalocsai
érsek, gróf Széchenyi Miklós győri, gróf
Mayláth G. Károly erdélyi, Bende Imre nyitrai,
Fisher Colbrie Ágost kassai, gróf Zichy Gyula
pécsi, Boromisza Tibor szatmári, Firczak
Gyula munkácsi, István Vilmos szombathelyi,
püspökök, Fehér Ipoly pannonhalmi főapát,
dr. Takács Menyhért jászóvári, Burány Ger-
gely esornai prépostok, Vajda Ödön zirezi
apát, gróf Zichy Nándor tárnokmester, gróf
Zichy Aladár miniszter, gróf Mailáth György,
br. Révay Ferencz, br. Gerliczy Félix, gróf
Chotek Rudolf, Kétly Károly, dr., Szabó
Ferencz főrendi tag. Felolvasták továbbá an-
nak a közel háromszáz katholicus és kereszt-
tény szociálista egyesületnek nevét, melyek
írásban vagy táviratilag üdvözölték a disz-
gyűlést. Az üdvözlések felolvasása nagy lel-
kesedést keltett.

Lelkes éljenzéssel fogadva tartotta meg
azután Zboray Miklós záró beszédét, melyből
kiemeljük a következőket. A kagyló, ha ide-
gen test kerül beléje, fájdalomában megszüli
az igazgyöngyöt. A magyar katholicizmust
ért bántalmak is megszülték a maguk igaz
gyöngyét a katholicus népszövetséget. (lelkes
éljenzés.) Sokan vannak a kik nem helye-
selték, hogy ebbe a szervezetbe politikailag
is szereplő egyéniségek is bele vigyék a ma-
guk tevékenységét. De hisz már egy éve
működött a katholicus népszövetség és vajjon
beszéltek e róla annyit, huszadrész annyit,

felvenni, hogy így a nemzet teste több
millióval megszorodva a nagy nemzeti
feladatokért és ideálokért győzelmesen har-
colhasson.

S melyek a nagy nemzeti feladatok és
ideálok?

Hogy Magyarország nagygyá, erőssé,
szabaddá és függetlenné váljék.

Ez a czél valóban fenséges eszmény,
melynek fénye beragyogja a magyar földet
s áthatja, munkára serkenti a lelkes embe-
reket.

Volt idő, midőn a magyar nemzeti mű-
velődés ragyogó pályafutása után itt-ott a
befejezéshez közeledett, midőn Nagy Lajos
és Mátyás királyainak nemzeti kulturája a
világ csodálatára tarthatott számot, — ám a
török pusztítás, melynek rombolásait ma sem
tudjuk kiheverni, és az osztrák tartományok-
kal való államjogi összeköttetés elibünk
állott s durva erőszakkal századokra vissza-
dobott.

Le kellett tennünk a tollat és kalapá-
csot, kardot kötöttünk hogy védjük hazánkat,
nemzeti egyéniségünket, hagyományainkat és
nemzeti függetlenségünket.

És folyt a harez engesztelhetlenül.

Ármány, erőszak, árulás földre gyürt ben-
nünket sokszor. A Rákóczy-szabadság-
harez nem sikerült, a 48-as magasztos küz-
delem az aradi „Golgotán“ végződött, amelyről
a hősök vére most is csepeg, szivárog és
ébred tartja a nemzeti lelkiismeretet.

De a hányszor földre gyürtek, miként
Anteusz, új erőt meritettünk s esüggedés
helyett, új reményekkel indultunk új hareba,
új csatákra:

S ma oly sok küzdelem, oly sok vi-
szály után letesszük a gyilkos fegyvert s a
béke viruló fájának, amely soká virágozzék,
védő árnyékában, duzzadó munkakedvvel és
ambícióval fogunk hozzá a nemzeti munka
televény földjének műveléséhez.

És ez a föld mesés termékenységű, —
megtermékenyítették a belé hullott vérözön,
könyvatakok, — s felszántotta a nemzeti ősi
erő fényes aczél ekéje.

A munka ma sem könnyű, — mert a
nemzeti kulturális evolúzióért való verejté-
kes küzdelem megnehezítik a nemzetiségi
érdekközpontok, amelyek a mohácsi vész óta
erőt meritve a külső hatalmi tényezőkből,
állandóan folytatták nemzetbontó törekvé-
seiket, míg végre ma a kulturképtelen apró-

ságok, a tunya és rosszindulatu szociológiai
képletek odáig feszítették értelmetlen felfu-
valkodottságukat, hogy a hatalmas magyar
államban külön nemzetiségi érdekeket fej-
lesztő államot követelnek.

Am tudják meg, hogy a magyar állam
vagy elpusztul, vagy feltartóztatlanul fejlő-
dik, mint egységes magyar nemzet s hogy
saját természetes és élettani fejlődési utait
követtesse, le fog, le kell számolnia a belső
ellenhatásokkal, ezekkel a központfutó va-
kondokkal és minden egyes embert, aki az
országban él, az egységes magyar nemzeti
eszmé és kultura részesévé és munkatársává
fog tenni és meg fogja akadályozni, hogy a
kis nemzetiségi érdekközpontok az általános
magyar nemzeti művelődés kifejlődését esz-
telen nemzetesdit játszó — és a külföld felé
hajló hóbortjukkal megbénítsák.

Az a kérdés, van-e joga ehhez a poli-
tika, a történelmi, az emberi jog szempont-
jából?

Van, teljes joga, van!

Mik a nemzetiségek?

Mindenek felett nem életképes nemzet-
egyénségek, sőt nem is nemzetiségek, hiszen
a közjogi magyar nemzetben benne foglal-

Mindennemű üveg-, porcellán-, lámpa- és tüköráru legjutányosabban beszerezhető az ujonnan berendezett

Greguss és Chrapáry cég

üzletében Szatmár-Németi, Deák-tér 2. szám, (a városház mellett.)

mint a legutóbbi hét alatt, mióta a politikusok is részt vesznek működésében. Hadd támadjanak bennünket, így kel önéletre a katolikus öntudat. Más vallásuk vezető emberei gyűléseket tartanak és kimondják, hogy el kell venni az egyház vagyonát. A fővárosban faji és felekezeti frakciók előtt fejet hajt mindenki . . . (Fölkialtás: Abczug Vázsonyi). Ne személyeskedjünk, nem a név itt a fontos, hanem az eszme jelenségekből ítéljük meg, hogy tömörülünk kell, ha a néppel akarjuk keresztül vinni munkánkat, segítenünk kell a gyöngéket, erőtlenekeket. Szükségünk van arra, hogy egyek legyünk a munkásnép támogatásában, egymás felkarolásában. Mindnyájan egyért, egy mindnyájáért! Végül köszönetét fejezi ki, hogy a a nemkereszténynek hirdett főváros is a vidékkel együtt oly impozáns módon csatlakozik a népszövetség zászlaja alá.

A diszgyűlést a pápai himnus akkordjai zárták be. Majd lassan oszlani kezd a tömeg, azonban a lelkesedés még az utcán is megnyilvánult, mert a résztvevők nagy száma négyes sorokban járta be zászlók alatt a főbb utvonalakokat, majd rendben széteszlottak. Az impozáns esendes tüntetés nagy feltűnést keltett a főváros-szerte.

A múlt évi máramarosi botrányhoz.

Ajánlva a „Máramaros“ című hirtlap t. olvasóinak

— Irta: **Arakszyn.** —

(Folytatás.)

III.

Én nem írok a reformátusok ellen, hanem csak dr. Pap Tibor ellen írok, sőt még Pap T. ellen sem, hanem csak a cikke ellen. De hogyha azt tenném is, hogy a reformátusok ellen írnék, akkor is csak azt tenném, amit Pap Tibor ur megtett már előbb, a katolikusokkal szemben t. i. s én

tatnak. Ők csakis faji, nyelvi érdekesoportok és igazi önnálló kulturfeladatra képtelenek, önálló fejlődésre alkalmatlanok. Hiszen ha ők valóságos nemzetiség lennének, okvetlenül érvényesültek volna a magyar állameszme megbontásával, a saját területükön és akkor nem alakulhatott volna ki a magyar egységes, erős nemzet, hanem kialakult volna egy kantonszerű, szövetséges állam akkor, amikor a magyar uralkodó nemzet ercjével velük szemben sohasem élt.

És mik a magyarok?

A magyar a honfoglalás első perczétől alkotólag lép fel. Ő cultur elem, minden a mi itt van az ő műve: állami berendezkedés, hadi tettek, tudomány, irodalom, művészet. Történelmet csinált, s csakis ő csinált történelmet. — Előkelő típus, — melylyel számot kell vetnie Európának, ha nem is volt első, utolsó sem volt. Vannak nagy emberei, méltók a világ legnagyobbjaihoz. És mit segített ebben az oláh, tót, rác és szász? A magyar tanítói voltak Róma, Byzanc, Velence, Flórenc!

Miénk tehát az állam nemesak a hódítás, hanem a munka, az alkotás és európai jelentőség czimén is.

azt mondhatnám, hogy ő kezdte. Ha egyszer csak kapná magát például ez a „Heti Szemle“ s anélkül, hogy valamely részről ok vagy alkalom merülne fel, dühös cikket, amolyan förmedvényt hozna, amelyben a reformátusokat gyalázza, az esetről mit írna a „Máramaros?“ A „Máramaros“ így szólna: igen szomorú az, hogy akadnak lelketlen írók és hírlapok, kik felekezeti jelszavak alatt gonoszul, elítélendő, megvetést érdemlő módon megzavarni iparkodnak az ország lakossága körében a békés egyetértést. Nos, hát ez illik szóról-szóra a dr. Pap Tibor cikkére. Felkérem az igazgató urat, hogy hajtsa meg fejét s mondja ki e két szót: ez igaz! Én az írta érzett minden megérdemelt nagy-rabesülésem dacára is azt mondom Pap Tibor urnak „Az új Syllabus“ című cikksorozatára, hogy annak megjelenése a legbotrányosabb faragatlanság és vastag durvaság volt a köztisztesség szempontjából s merész támadás, alantjáró tapintatlanság olvasó közönségével szemben.

Miért gyalázkodik ott, ahol béke van? — S a „Máramaros“ újévi cikkében még azt mondja, hogy a felekezeti harez előidézéséért a vád a katolikusokat terheli! Mert érdekes, hogy általában meglehetősen el van terjedve a katolikusokról, hogy türelmetlenek, néha aztán szépen kipattan, hogy a türelmesség ellen mégis csak mintha protestáns testvéreink szeretnének inkább véteni.

Dr. Pap Tibor ur hebehurgyán járt el s nagy felületességet tanúsított cikksorozata megírásánál, mert nem ismerte magát a Syllabus, melyről cikket írt; de bármit tartalmazzon is az a Syllabus, nincs joga az Egyháznak ahhoz, hogy hangoztassa véleményét s tanítsa a maga híveit? S ha ezt teszi az Egyház, honnan veszi a jogot a „Máramaros“ szerkesztője ahhoz, hogy ezért az Egyházat megtámadásban részesítse s gunyosan középkori arzenált emlegessen?

És ebből folyik egyenesen, hogy élet-jogunk a kulturképtelen töredékeknek közös és egységes működési cél körébe való tereleése, vagy ha kell, belekényszerítése. Erre eszközeink nem az erőszak, hanem az erő fegyvere.

És mi eredményezte Magyarországon a nemzetiségi kérdést?

A tulhajtott szabadság-elmélet és indokolatlan humanitás. — Nem reális, hanem humanitás. És az a humanitás veszedelmes is.

Óriult és gaz lenne ez a 10 milliót számláló magyar nép, ha ezek által a szét-szórta élő, egymással nem érintkező, külön ezélokot szolgáló, külön-külön culturára képtelen hazaáruló nemzetiségi alakzatok által tönkre tétetné magát. Pedig ez a humanitás tönkre teheti a nemzetet, mert a rakonezátlan kicsik végre sem boldogulhatnak és mi egy másik hatalmas nép könnyű zsákmányává válhatunk ezért a harez az álhumanitás ellen a magyarság életkérdése. Küzdenünk kell teljes erővel a nemzeti életünk biztosításáért. — Érthetetlen, miért fáj Björsonnak és Tolstojnak a magyar nemzet polgárosító szerepe és nem fáj Anglia, Németország és Poroszország munkája az irek és lengyelekkel szem-

. . . El kell tehát ismernie mindenkinek, hogy a dr. Pap Tibor jogtanár ur cikkével — nagyítás nélkül szólva — a magyar közönség katolikus részén komisz sérelem esett. Szabad-e a boulevard-zsurnalizmus ilyen virágának egy „Máramaros“ kiadóhivatalában nyomdafestéket kapnia? Ha pedig megtörtént, akkor az az ujság, mely így megsérti olvasó közönségét, végleg elrontotta a dolgát, annak az írónak vagy szerkesztőnek pedig, aki azt a bátorságot vette magának, hogy ki pellengérezze a katolikus egyházat, annak tulajdonképen meg kell válnia a szerkesztőségtől, akármilyen derék ember is különben, mert az többé nem irhat közönsége részére, ha ez katolikus vallású és önérzetes. Már hiába, meg kell lakolnia a meggondolatlanságért, melyet elkövetett.

A dr. Pap Tibor jogtanár urnak általunk teljes megbotrányozással fogadott eme cikksorozatára történt annak idején két fel-szólalás is.

Az egyik magában a „Máramarosban“ jelent meg, melynek hasábjain kedves barátom, Pilez Ede segédlelkész írta meg „Az új Syllabus“ cikk ellen észrevételeit. Az ügyesen megírt s szép, de rövid lélekzetű cikkely azonban bennünket annyiból nem elégített ki, hogy csupán arra szorított, hogy korrigálja a cikkiró Pap Tibor urat a „Syllabus“ illető pontja felől, feltárja a végzetes tévedést, melyben amaz éppen cikkének sulypontját illetőleg leledzik s a mely tévedés oly alkalmas volt arra, hogy határtalanul komikussá tegye a nagyhangu tudós cikkirónak álláspontját. — Amde a főbaj különben is, mint ezt egy helyen már jeleztük is, nem is éppen a Syllabus megtámadása volt, mint inkább az a sok hamis állítás és igaztalan vád, melyet dr. Pap T. ur fejtegetései során a kath. egyházra vonatkozólag olvasóinak előadott. S ehhez még hozzátehetjük, hogy dr. Pap T. szerkesztő ur

ben. Csak nekünk nincs jogunk a magyar földön, magyar politikáért, egységes nemzeti kulturáért dolgozni, csak a magyar föld maradjon meg modern Babelül? Am akár tetszik Björsonnak, Tolstojnak akár nem, itt nálunk, mint mindenütt a világon, csak egyféle eredményes művelődés képzelhető. A nemzetiségi agitáció kinos, lázas állapotot terem, ahol a nyugodt fejlődés lehetetlen, mert képtelenek más kulturát tenni a magyar helyére mert külön oláh, tót, rác kultúra nincs és nem is lehet. El kell tehát fogadniok a magasabb foku magyar kulturát, ha egyéni és egyetemes fejlődésre aspirálnak.

Öntudatos, czéltudatos és erős művelődési belpolitika kell nekünk!

— Hát ki az ur e hazában.

— Mi, akik dolgozunk, vagy ellenségeink?

A francia forradalom a belső ellenséget porba, vérbe tiporta, összezuzta. Mit fog csinálni a magyar a két reáfogó nemzet és állampusztító elemekkel?

Bünt követ el a magyar politikus, ha nem valamennyiünk számára.

Bünt követ el a magyar politikus, ha oda nem törekszik, hogy minden ember meg-

MOLDOVÁN JENŐ
KÉZMŰ- ÉS DIVATÁRU-ÜZLETE
SZATMÁR, DEÁK-TÉR

Előre haladt idény miatt *mélyen leszállított árak.* *Posztók és barchetek beszerzési árban, színes, crém és fekete szövet, batistok nagy választékban. Vászón és kanavászokban gyári raktár.* Női és férfi *fehértanűk*, ing, gallér, kézelő, harisnyák és minden más cikkek a legolcsóbb árban.

azt a lovagiatlanságot követte el, hogy a Pilez Ede magyarázó sorainak helyet adott ugyan lapjában, de azokhoz olyan kommentárt függesztett, melyben az egyház ellen szórt szidalmait nem csak megismétli, hanem azokra „rá is dupláz.“

Nem sokára ez után a „Heti Szemle“ hozott a „Máramaros“ cikksorozata ellen „Az új Syllabus máramarosi kommentárja“ czimen egy már kissé terjedelmesebb, értékes közleményt, melyben Máramarosi érelyesen utasítja vissza a gonosz és hamis vádak, de az olvasó az egyház ellen szólnak eresztett hamis állítások felől felvilágosítást ebben a cikkben sem talál.

Éppen ezért kíséreljük mi meg az olvasó szeméi elé állítani a hamis állítások, komisz vádak igaztalan voltát.

Folyt. köv.

HIREK.

Ki lesz a kanonok? A püspök ur Ó Méltósága legutóbbi körlevelében elrendelte az egyházmegyei papság megszavaztatását, hogy ki foglalja el a *Hámon* József elhalálozása folytán megüresedett kanonoki stallumot. Távol akarja ezáltal tartani Ó Méltósága már csak látszatát is annak, hogy a méltók közül is talán nem a legméltóbbat választja ki. Minthogy még aránylag rövid ideje foglalta el az egyházmegye kormányzatát, nem ismerheti úgy a papságnak a mult időkre is kiható működését, hogy e fontos ügy eldöntését saját személyének kívánná fentartani. Mindenesetre igen ritka, de rendkívül tapintatos ez az eljárás, a püspök ur Ó Méltósága páratlan igazságérzetének fényes bizonyítéka. A szavazólapok, melyeknek csupán a szavazó és megválasztandó egyén nevét kell tartalmazniok, borítékba zárva s a „püspök saját kezéhez“

czimzéssel ellátva február hó 5-ig küldendő be az egyházmegyei hatóságokhoz.

Uj kamarás. A király gróf *Sztáray* Gábor ungmegyei főispánnak a cs. és kir. kamarási méltóságot adományozta. A főispán az elírt esküt f. hó 23-án tele Budapesten, gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagyi kezeihez.

Kegeyetes alapítvány. *Szabó* Norbert czimzetes püspök, nagyprépost szülőföldjén, Aknasugatagon még 1904-ben egy igen diszes sirkápolnát építtetett a temetőben. Alatta édes anyja és nagynénje nyugszanak s végekarata szerint ő is itt kívánja örök álmait pihenni. Most háromezer korona misealapítványt tett, hogy a kápolnában édes anyjáért, nagynénjéért s majd halála után érette is 20 szent mise mondassék. Ezenkívül ezer korona alapítványt tett az egyházi részére, ki a kápolnára felügyelni, s azt rendbentartani köteles.

A sarkápolna fentartására már 1904-ben tett ezer korona alapítványt, ezt most ismét ezer koronával gyarapította. Alapítványainak összege tehát ötezer koronát tesz ki. E szép alapítványok a püspök ur gyöngéden érző, kegeyetes lelkületének örök időkre szóló hirdetői.

Nemes tett. Az áldozatkészségéről ismert báró *Vécsey* család hervadatlan érdemeinek sorozatát ismét szaporítja egygyel báró *Vécsey* László sárközi nagybirtokos, orsz. képviselő. Elhatározta, hogy a család kegyurasága alatt álló sárközi róm. kath. templomot lebontatja és helyére nagyobb, diszeset épít. A munkálatok két év leforgása alatt hajtathat végre. A tervezet készítésével *Tóth* Sándor szatmári építész van megbízva. A sárközi hívek régi óhaja megy teljesezésbe a nemeslelkű főúrnak e szép cselekedetével, mely új lapot nyit meg a *Vécseyek* jótetteinek történetében.

Küldöttség Apponyinál. A legutóbbi városi közgyűlés azon határozatot hozta, hogy városunkban polgári iskolát állít fel önere-

jéből s. küldöttségileg keresi fel kérelmével gróf *Apponyi* Albert vallás és közoktatásügyi minisztert az állami támogatás megnyerése végett. A küldöttség dr. *Falussy* Árpád főispán vezetése alatt a mult pénteken tisztelt a miniszternél, ki a város óhaját méltányosnak találta, s kilátásba helyezte, hogy a polgári iskola 1909-ben megnyílik. A küldöttségben részt vettek: dr. *Kelemen* Samu orsz. képviselő, *Vajay* Károly polgármester, *Tankóczy* Gyula főkapitány, *Kőrösmezey* Antal főjegyző és *Bodnár* György kir. tanfelügyelő.

Uj alapító tag. *Lessenyey* Ferencz dr., apostoli főjegyző, praelátus kanonok 200 (kétszáz) koronával a Széchenyi Társulat alapítótagjai sorába lépett. Mig a nemeslelkű főpap szép tetteinek sorozatát ismét gyarapította egy el nem évülő érdemmel, másrészt vármegyénk e tevékenyen működő kulturegyesületének hatalmas buzdításul szolgál a további lankadatlan munkálkodásra.

Elhalt nagybirtokos. Domahidai *Domahidy* Sándor nagybirtokos, vármegyénk törvényhatósági és közigazgatási bizottsági tagja, a Szatmárvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke, tegnap délután fél 2 órakor életének 68-ik, boldog házasságának 34-ik évében szívszélhűdés következtében hirtelen elhalt. Holnap délután 3 órakor a gyászháznál tartandó szertartás után Domahidára szállítják, hol e hó 31-én délelőtt 11 órakor helyezik örök nyugalomra. A boldogult vármegyénknek egyik elsőrangú vezető embere volt, közéletünkben igen tevékenyen működött. Váratlan halála nagy veszteség a közügyre.

Uj tanácsos. Ó felsége a király bölöni *Mikó* Béla m. kir. főmérnöknek nyugalomba vonulása alkalmából, sok évi hű szolgálata elismerésül a bányatanácsosi czimet adományozta.

Áthelyezett szolgabírák. *Tivadar* István szolgabíró Husztról Dolhára, *Ferenczy* János szolgabíró Técsőről Taraczközre, és dr. *Barabás* Kálmán tb. szolgabíró Dolhárol Husztra helyeztetek át.

Hymen. *Rohonyi* József mérnöksegéd jegyet váltott *Palády* Lajos állami elemi is-

tanuljon magyarul, amint a Széchenyi-Társulat akarja. Aki magyarul nem tud, nem teljesítheti lelkiismeretesen honpolgári kötelességeit. Aki magyarul megtanulni nem akar, nem becsületes hű fia a hazának.

Sovinisztákká kell lennünk! Ne féljünk e szótól. A sovinizista szó minden nemzet szótárában a legelső helyen áll, hiszen a francia, az angol idegen nyelvet meg sem tanul. A sovinizmus tette nagygyá Angliát, Német- és Franciaországot. Hát ami másutt erény, az nálunk bünszamba menne?

S mert mi mindig gyávák voltunk még e szó kimondásában is, azért nincs erős magyar nemzeti élet, azért fészkelődnek a nemzetiségek, (hogyne, mikor mi növeljük étvágyukat, anyagot adunk nekik arra, hogy magukat másnak képzeljék, mint a mik.) Ne nézzük összetett kezekkel, mint gyujtják fel házainkat és mindenek felett esővédkkel ne szolgáljunk nekik.

Tehát Magyarországot egységessé kell tenni, nem faji elnyomással, hanem a magyar nyelvvel és becsületes, nyílt magyar politikával, amely nem szoroz, nem oszt, hanem összead.

A nemzeti élet megteremtése kétségkívül harezot jelent. Ez a harez nem fegyveres, nem véres, hanem kulturharez a legnemesebb fajtájából. De meg kell üzennünk ezt a kulturharezot, meg kell verekednünk

férfiass lélekkel és törhetlen elszántsággal és győznünk kell valamennyiünk javára. Azok pedig, akik a nemzeti kereszties háboruban a nemzet élén fognak haladni, akik vezetni és vezényelni fognak, azok fogják megteremteni és az idők végéig biztosítani, a boldog, gazdag, művelt, nagy és hatalmas Magyarországot!

És jaj azoknak, akik a nemzet testéből való test és vérből való vér létükre édesanyjuk ellen szóban és írásban feltámadnak s szentségtörő kezeiket ellene felemelik, akik a szociális világfelfogás és demokratikus szélső eszmekör veres zászlója alatt a magyar nemzet életét fentartó, istápoló és biztosító évezredes oszlopokat mozgatják és ledöntésüket ajánlják.

Pedig akadnak ilyenek a magyar kultúra és iskola munkásai között is.

Van egy magyar tanár, aki a magyar népoktatás bűnéül rója fel, hogy a magyar nyelvet be akarjuk vinni a nemzetiségi népiszkolákba, hogy Széchenyivel követeljük a magyar nyelv tudását a nemzetiségektől is.

Miért?

Mert az államhatalom biztosította nekik anyanyelvük szabad használatát és sajátos műveltségük kifejtését, mert a nemzetiségek ellen való kulturküzdelem leplezett osztályküzdelem, mert a magyar nyelv tani-

tása, terjesztése a kulturátlanság és tudatlanság sötétségének.

Én azt hiszem, hogy egy céltudatosan élő, dolgozó államnak létérdeke a nemzeti homogeneitásra való törekvés, a saját népfentartó szellemének belehelése a nemzet minden tagjába, nyelvének terjesztése, fejlesztése és abszolút uralomra való juttatása.

Nyelvének mindenek felett, hiszen ebben él ez a kifejezője nemzeti egyéniségének és ez az erőforrása a népek hatalmi és kulturversenyében.

A tanár ur szociális és műveltségi elméletével pedig egyenesen megöljük a nemzet fejlődési képességét és összetörjük nemzeti létének biztosítékait.

Hazaáruló confederelizmus az ilyen fel-fogás, mely az államkapsok meglazítására, züllésre és végül pusztulásra vezet.

Meg kell bélyegeznünk az ilyen írásokat tüzes bélyeggel, lángostorral, mennykővekkkel kell lesujtanunk az ilyen szellemi kalandorokat, akik a nemzet első szentségeit sárral dobálják és piszkolják.

Vagy mit érdemel az, aki nyíltan hirdeti urbi et orbi, hogy a hit, a vallás illuzio, a képzelődés terméke, tehát nem lehet alapja az erkölcsnek, melyet szilárdabb alapokra kell fektetnünk.

Hát hol az a szilárdabb alap? Melyik az? A tudás, becsület, jellem, meggyőződés?

kolai igazgató leányával, *Palády Erzsike* okl. tanítónővel. — *Kosán János* kereskedő, a máramarosi hosszumezői hitelszövetkezet üzletvezetője a napokban esküdt örök hűséget Ungváron *Kalinics Juliskának*. — *Medgyesy Ferencz* jegyet váltott *Ilosvay László* pénzügyi számvizsgáló leányával, *Margit* kisasszonnyal, Nagykárolyban. — *Borzovai Téglássy Sándor* kakszentmártoni földbirtokos jegyet váltott *Katona Kölcsey Zsigmond* udvari földbirtokos leányával, *Margit* kisasszonnyal. — *Juhász Ernő* pénzügyigazgató-sági számtiszt jegyet váltott *Hetey Ábrahám* nagykárolyi helyettes polgármester, városi főjegyző leányával, *Blanka* kisasszonnyal. — *Kovács Árpád* kataszteri betétszerkesztő jegyet váltott *Munkácson Párty Jolán* állami óvónővel.

Lelkészi kinevezés. A püspök ur Ó Méltósága a földmívelési miniszter mint kegyur bemutatása alapján *Takács Károly* németmokrakri id. helyettes lelkészt ugyanoda lelkésznek nevezte ki, egyúttal az investitúrát is megadta számára, melynek alapján javadalmába beiktatható. — *Szabó János* szamosújvári gk. püspök *Hidegkutra Pap Endre* láposbányai lelkészt nevezte ki plebánosnak.

Pál napja. *Ratkovszki Pál* kir. kath. főgimn. igazgatónak a múlt szombaton ünnepelték névnapját barátai és tisztelő. Az igazgató ez alkalomból a tanári kar tiszteletére a kath. kaszinóban fényes ebédet adott, hol a szeretett főnökre és népszerű ünnepeltre igen sok szép felköszöntő hangzott el.

Főgondnokválasztás. *Asztalos Sándor* lemondása folytán megüresedett főgondnoki állásra a németi ref. hitközség *Bakcsy Gergely* ref. főgimn. igazgatót választotta meg egyhangulag.

Gyászhir. *Lázár Béláné*, szül. *Fodor* Julia e hó 22-én 45 éves korában hosszas szenvedés elhált. — *Benda Géza* dr. beregszászi kir. alügyész a budapesti sz. János kórházban, hol gyógykezelés állott 32 éves korában elhált. Földi részeit Beregszászban

Dehát éppen ezeknek a fundamentuma a vallásos erkölcs, — amely eddig fentartotta, szelidítette, művelte, tudományhoz juttatta a világot és a mely a mai ragyogó műveltséget, mely azt az urat megszedítette, létrehozta.

Méltán kiálthatunk fel: „A mi korunk az elfajulás kora és mi első szülöttségi jogunkat eladtuk egy tál tudásért.“

Nekünk szeretnünk kell a hazát, a vallás erkölcsi nevelés első feladatul kell tekintenünk, különben Magyarország csak volt, de nem lesz!

* * *

Mélyen tisztelt közönség!

Ám legyen Magyarország és Magyarország lesz! A nagy Széchenyi, kinek szellemében, akinek lelkével és lelkesedésével munkálkodnak virágzó és hatalmas kulturmissziót teljesítő Egyesületünkben, akinek eszméi világító fáklya, vezető tűzoszlop előttünk, népét, törekvéseit Isten nevében és segítségével diadalra fogja segíteni és Magyarország igazán Magyarország lesz s itt mindenki fog beszélni magyarul! Lesz majd és nem is sokára, ha kitartunk, ha böles, akaraterős nemzeti kulturpolitikát csinálunk, aminthogy akarunk csinálni, — mert kell csinálnunk — egy akol az egységes magyar nemzet akla és egy pásztor a mindezek felett egyedül uralkodó felséges magyar nemzeti Geniusz!

Ámen! Ugy legyen!

helyezték örök nyugalomra. *Medveczky Gyula* gk. lelkész, ki vármegyénkbeli Amerikába költözött és ott lelkészi minőségben működött, hosszas betegség után a távoli idegen földön elhált. A boldogultban *Medveczky Gyula* sárközujlaki gk. lelkész fiát vesztette el. — *Petruska Lajos* beregszászi polgár, *Jandrisics Antal* volt beregszászi polgármester veje e hó 23-án önkezével vetett véget életének.

Borzalmas hírlapi kacsa. A héten az a rettenetes hír járta be a fővárosi lapokat, hogy *Buzinkay Gyula* szerednyei plébánost és kocsisát, midőn kocsin a szomszéd községbe utaztak, farkasok támadták meg és mindkettőt felfalták. Csudálatos, hogy valakinek passiója telik abban, hogy ilyen szemenszedett hazugságokkal kürtölje tele a világot. Mert az egész farkaskalandból egy szó sem igaz, a derék szerednyei plébános a legkitünőbb egészségnek örvend és eszé ágában sincs, hogy az ordások pecsenyéjének szánya oda magát.

Iskolalátogatás. *Mihály Ferencz* min. iskolalátogató a hidegkúti, zazari, pusztahidegkúti hagymásláposi, lénárfalusi, dióshalmi, bajfalusi, nyegrefalusi g. kath. iskolákat a héten meglátogatta.

Lelkészi vizsgálatok. A püspök ur Ó Méltósága a lelkészi (prosynodalis) vizsgálatok határidejéül május 12-ét, 13-át, őszszel pedig szeptember 22 és 23-át tűzte ki. Akik vizsgálatot óhajtanak tenni, legalább nyolcz nappal előbb tartoznak jelenteni az egyházmegyei hivatalban.

Kaszinói estély. Vasárnap este 6 órakor fényesen sikerült felolvasó estélyt rendezett a kath. kaszinó a Czeccil-egyesületben. Nagyszámu és előkelő közönség hallgatta végig az élvezetes műsort. Soraiában ott volt a püspök ur Ó Méltósága, *Pemp Antal* praelátus-kanonok, *Szabó István* praelátus, *Hámon Róbert* pápai kamarás, püspöki titkár. A műsort *Haydinek egy szép symphoniája* nyitotta meg, melyet *Ferencz Agoston*, *Kovács Jenő*, *Saja Viktor* és *Banner Agoston* hegedűn adtak elő. *Bodnár Gáspár* képezdei tanár magas színvonalon álló, elmés ötletekben gazdag felolvasása a női hivatásról általános érdeklődést keltett. *Allt Irén* kisasszony szavalata dr. *Göbl Alajosné* urnő zongora kísérete mellett igen kedves pontja volt az estélynek. *Tájbirt József* víg monológja általános derűtséget keltett a közönség soraiában. Előadás után Kath. kaszinóban társas vacsora és táncz következett.

A Kölcsey-kör febr. 2-ikán matinét tart: 1. Erdőssy Vilmos felolvas; 2. Dietz Anna urleány énekel, *Fogarassy Juliska* zongorán kíséri; 3. *Pirkler Ernő* szaval; 4. *Fogarassy Juliska* urleány zongorázik.

Oltáregyleti estély. A nagykárolyi Oltáregyesület a múlt vasárnap igen kedves felolvasó estélyt rendezett, melyen városunkból *Tóth József* képezdei tanár és nővére *Tóth Mici* kisasszony szerepeltek. *Tóth József* szabad előadást tartott a jelen voltak állandó tetszésnyilvánításai között, *Tóth Mici* kisasszony pedig egy kedves monologot adott elő a nála szokásos rutinnal. Gyönyörű esekrot kapott ajándékul.

A gör. kath. bál vasárnap este folyt le a Vigadóban. Ilyen sokadalmat ritkán lát együtt az ember. Ugyszólván ember ember hátán. A termekben nem volt elfoglalatlan egy talpalatnyi hely. A tiszta jövedelem több mint 800 korona. Az ügyes rendezésért *Huhán Gyula* esperes lelkészt és *Ferencz Agoston* főgondnokot illeti a dícséret.

Tisztujtás. A keresk. és iparbank e hó 25-én tartott évi rendes közgyűlésén dr. *Korányi János* ügyvédet elnöknek, dr. *Ivinyi Tamást* és dr. *Farkas Jenőt* igazgatósági tagoknak, *Lovász Győzöt* felügyelőbizottsági tagnak választotta meg.

Beírások a zeneiskolába. A második félévre való beírások a zeneiskolában (Rákóczi-u., 14 sz.) e hó 30., 31-én és február 1-én délután 4 órától 5-ig fognak történni. Miről az érdeklődőket szives tisztelettel értesíti. Szatmár-Németi, 1908. jan. 24-én, az Igazgatóság.

Nőegyleti közgyűlés. Folyó hó 26-án volt megtartva a nőegylet közgyűlése, melyen szép számmal jelentek meg a tagok. A titkári jelentést dr. *Fechtel János* e. főtitkár olvasta fel, amely az egylet virágzását és jótékonyágát hiven tükrözte vissza. Új vál. tagok választattak és utolsó farsangra egy cabaret estélyt rendeznek.

Beszűntetett üzem. A kapnikbányai Rota Anna bányavezetősége az üzemet beszüntette, mert hónapok óta nem találnak semminemű ércet. Ezáltal télviz idején több mint 250 munkás maradt kereset nélkül. A munkások *Neubauer Ferencz* miniszteri tanácsoshoz, a nagybányai kincstári bányák igazgatójához fordultak, hogy mentse meg őket és családjukat. Az igazgató igen nemesen járt el, sürgős javaslatot intézett a miniszterhez, hogy az elbocsátott munkások véttessenek fel a kincstár bányáiba.

Megerősített alapszabály. A belügyminiszter a Ker. Szociális Egyesületek orsz. szövetségébe tartozó szatmári ker. szociális egyesület alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátta. A vezetőség azonnal hozzáfogott a végleges megalakulás munkálataihoz és e hó 26-án, vasárnap délután nagyobb küldöttség tisztelettel *Heinrich Viktor* építésznel az elnökség felajánlása végett. *Heinrich Viktor* szép beszéd kíséretében fogadta el a felajánlott tisztséget, buzdítván a lelkes csapatot a haza, vallás és munka iránti szeretetre. A küldöttség zajosan megéljenezte elnökét. A végleges alakuló közgyűlés február hó 2-án, vasárnap délután 3 órakor lesz saját helyiségében, a kath. legényegylet házában, a Verbőczy-utcán.

Gazdasági előadások. Említettük lapunk múlt számában, hogy Gazdasági egyesületünk február hóban előadásokat rendez. Az előadások tervezete a következő: február hó 8-án. D. e. 9—10. A gümőkór elleni védekezésről. Előadó: *Buday Gyula* gazdasági akadémiai tanár. 10—11. A tejszövetkezetekről. (A tejszövetkezetek közgazdasági fontossága, egyes tejszövetkezetek gyakorlati eredményének ismertetése. Az eredményekre befolyást gyakorló tényezők.) Előadó: *Buday Gyula* gazd. akad. tanár. 11—12. Az ipari növények — különösen a cukorrépa — termesztésének fontossága. Előadó: *Dr. Varga Kálmán* gazdasági akadémiai tanár. D. u. 3—4. A gyümölcsfák terméketlenségének okai, és a terméketlenség elleni védekezés. Előadó: *Uitz István* gazd. akad. főkertész. 4—5. A szövetkezetekről. Előadó: *Szilassy Zoltán* országgyűlési képviselő, a G. E. O. Sz. titkára. Február hó 9-én. D. e. 9—10. A zöldségfélék nagyban való értékesítése. Előadó: *Uitz István* gazd. akad. főkertész. 10—11. Az okszerű takarmányozásról. Előadó: *Szabó István* gazd. akad. tanár. 11—12. A felkáliai gyakorlati alkalmazása. Előadó: *Dr. Varga Kálmán* gazd. akad. tanár. D. u. 3—4. Hol, és minő körülmények között indokolt a tarkamarha tenyésztésére való átmenet? Előadó: *Szabó István* gazd. akad. tanár. 4—5. Az okszerű trágyakezelésről. Előadó: *Varga Kálmán* gazd. akad. tanár. Kiváló tisztelettel Szatmár, 1908. január hó 16-án. A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület nevében: *Poszvek Nándor*, titkár. *Domahidy Sándor* elnök.

Aranybánya vétel. Értesülünk, hogy a kapnikbányai Czerbich-féle aranybányát a kincstár meg akarja vásárolni s e czélből a

nagybányai bányaigazgatóság már alkudozásokba is bocsátkozott a tulajdonossal. Kétségtelen, hogy ha az állam kezébe megy át a bánya, a most elbocsátásuk előtt álló munkások is visszanyerik kenyerüket a zendülő szándékukkal félbehagynak.

Táncmulatság. A „Szatmárnémeti Iparos Ifjak Köre“ február hó 2-án este, új otthona építési alapja javára a „Pannónia“ nagytermében zártkörű kotillionos táncmulatságot rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj: személyenként 1 kor. 40 fillér. Karzatjegy 60 fillér. Hölgyek számára egy doboz kotillion 20 fillér, ami a pénztárnál váltható. Meghívó kívánatra előmutatandó.

Agyonlőtt betörő-tolvaj. Berha József lólopásért és betöréses lopásért többszörösen büntetett közveszélyes csavargót ügyészségi elfogató parancs folytán a csendőrség már régóta kereste. Az e czélból kiküldött csendőr-járőr végre egy kapnikbányai házban elrejtőzve feltalálta, és mert a járőrt a delikvens kutyaugatás következtében észrevette, lesbe állott, és midőn az egyik csendőr be akart menni a házba, Berha rejthelyéből reá rohant, fegyverét mielőtt használhatta volna, megragadta s a nála volt karóval a kötelességét teljesítő csendőrré több ütést mért. Csak nehezen tudta aztán a csendőr kivonszolni az udvarra, ahol a jómadár újból megtámadta, sőt a földre is lerántotta. A felügyelés czéljából távol álló másik csendőr látva társának életveszélyes helyzetét, a támadóra lőtt, akinek erre volt még annyi ereje, hogy mintegy hetven lépésnyire elszaladjon, itt azonban összeesett és szörnyet halt.

Táncmulatság. A szatmárnémeti bádogos és szerelő mesterek szövetsége saját pénztára javára és jótékony czélra febr. 15-én a Vigadóban zártkörű táncmulatságot rendez. A zenét Bunkó Vincze zenekara szolgáltatja. Jó kiszolgálásáról és borról a szövetség gondoskodott. Személy-jegy 1 kor. 20 f., család-jegy 3 korona.

Petroleum források. A szamosvölgyi vasut felügyelői Aradi Károly és Galbóri Sándor, szakszerű kutatásokat végeztek a Szatmármegyében fekvő régi Kővárvidéken, miközben petroleum forrásokra akadtak. A telepek oly gazdag tartalmuak, hogy hetenkint már 2 méter mélységből tör elő a kőolaj. A felfedezés nagy fontossága ha a forrásokban tényleg sok petroleum van.

Tettenért tolvaj. Csorba János lakásnélküli csavargó a mult este Nagytarnán bement Batin Mihály lakására és ott szállítás végett egy rudra kitett lótakarót lehuzta és el akart vele szökni, de a háztulajdonos észrevette, utána szaladt s letartóztatta. A csendőrség bekísérte a halmi kir. járásbíróhoz, innen pedig a szatmári ügyészséghez kísérték, de mindkét helyen régi ismerősként üdvözölték, mert a halmi kir. járásbírósnál két izben 3-3 hónapi fogházat, a szatmárnémeti törvényszék fogházában pedig szintén két izben 6-6 hónapot ült már lopás miatt. A mult hónapban a halmi szolgabíró fogházának volt vendége, de ott kellemetlenül érezhette magát, mert a fogház ajtaját feltörte és bucsuvétel nélkül megszökött.

Megégett aggastyán. Máta Kálmán volt pénzügyigazgatósági díjnok, utóbb városi közsegélyben részesülő nagykarolyi lakos folyó hó 23-án éjjel Tompa-utca 24. számú lakásán szobátűz által összeégett. A szerencsétlen 72 éves aggastyán súlyos égési se-

bektől borítva másnap reggeli 8 óráig feküdt szobájában a földön, amikor is a házbéliek a szobájából kihallatszó rettenetes nyögésekre benyitottak hozzá. Beszállították a nagykarolyi kórházba, ahol még az nap este nagy kínok között meghalt.

A népkönyha jötevői. Révy Miklósné és Rác Endréné urnők 223 kor. gyűjtöttek: Méltóságos dr. Boromisza Tibor püspök ur 50 kor. Hehelein Károly, Dr. Lessenyey Ferencz, 30-30 kor., Kádár Ambrus Pemp Antal 20-20 kor., Szatmári bank, Szabó Norbert, Bartha Kálmán 10-10 kor., Hámon Róbert, 5 kor. N. N., Kassay Károly, Dr. Nagy Barna 4-4 kor., Roóz Szilárd, Delmanné, ifj. Reiter, Dominus, Hubán Gyuláné, Reiter Béláné, Uray Jenőné, 2-2 kor., Bölonyi, N. N., Mondik Endréné, özv. Marosán Józsefné, Hronyecz Antalné, Andrásyné, Inglik J. N. N., Sárközy Andorné, Dr. Binder 1-1 kor. A népkönyhán adakoztak: Steinberger Elemér és Frankó Mihály szakértői díjukat 10-10 kor. Glück Samuné Tasnád 4 kor., Czeizler Rózsi, Gáspár Ede, Beer Simonné, Berger Józsefné, Szőke Béláné, Reiter Lajos, Schiller Arthurné, Révy Ilonka, Steinberger Elemérné 2-2 kor., Cs. Mayer Sándor, egy zsák köles kását, Uray Gáspár 1 zsák kukoriceza lisztet, Klein Andor 1 zsák köles kását.

A legolcsóbb óra és ékszer üzlet **Kepes Dávid** mű-órás és ékszerésznél, közvetlen a Színházzal szemben, nagy raktár mindennemű ékszerekben, órákban. Tajtékeműekben és látszerési czikkekből — a legolcsóbb árak mellett. **Minden óra javítás egy évi jótállással csak 80 krajczár.**

Aki jó bort akar inni, az keresse fel a HUNGÁRIÁT. Szives pártfogást kér tisztelettel Weisz Adolf vendéglős.

Farsang alkalmából legolcsóbb beszerzési forrás óra, ékszer, szemüveg és china-ezüst árukban **Szabó Gusztávnál Szatmár, Atilla-utca 1. sz.**

FÁBIÁN GYÖRGYNÉ

mű- és élővirág-üzlete SZATMÁRNÉMETI, Rákóczi-utca 26-ik szám. Sürgőnyezim: **Fábiáné.** Telefon-szám: **148.** Ajánl menyasszonyi, bál és névnap csokrok, mell- és fejdíszek, virágkosarak, jardiniere, ünnepi és gyászkoszorúk, Makart rendezetek és díszítményeket. — Cserépes virágokat, szobai dísznövényeket, mindenféle művirágokat és templom-díszítéseket, jutanyos árban.

Csak 3 frt 60 kr. Kazinczy-utca 16. szám alatt 3 kilós posta es. jó kuba-kávé. Megrendelhető utánvétellel bérmentve Nehma kávékereskedőnél Szatmár.

Színház.

Szerdán, e hó 22-én Milőcker operettje a „Koldusdiák“ került színre. Az előadáson veres fonálként vonult végig a szereplőknek csaknem általános indiszpozíciója.

Csütörtökön harmadszor játszották el Bataille „Nászindulóját.“

Pénteken, vasárnap és hétfőn *Jakabffy* Jolán, a kolozsvári nemzeti színház tagja vendégszerepelt a „Gül-Babában“, „Koldusgrófnak“ és a „Nebántsvirágban.“

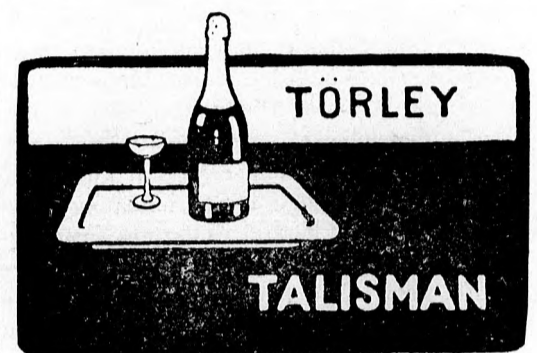
Vétek volna a kisasszonyt Kolozsvárról, ebből a szép városból a mi szerény kis Szatmárunkra szerződöttni, ahol még hozzá elég udvariatlanok is volnánk megkívánni, hogy mint szubrett, valahonnan kerítsen

megfelelő hangot is magának. A játéka különben pajzán, temperamentumos és ötletes s ha az éremnek csak ezt az oldalát tekintenek, határozottan a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozhatnánk a kisasszonyról.

Szombaton két angol író „Raffles“ című színművének volt a bemutatója. A darabnak nincs nagy irodalmi értéke, de igen ügyesen és érdekesen megirt detektívhistoria, amely — anélkül, hogy az olesó hatásokat hajhászná — mindvégig képes lekötve tartani a közönség érdeklődését.

A czimszerepben *Vidor* ujabban igen szép tanujelét adta határozott színésztehetségének. Mindig diszkrétan s intelligensen játszik s ha némi szőgletelességtől eltökintünk, azt mondhatjuk, hogy máris kész művész. A többi szereplő ellen sines különösebb kifogásunk.

„Pázmány-sajtó“ (Püspöki nyomda) Szatmár.

Tüzifa.

Apróra feldarabolt tölgy-törzsek, házhoz szállítva,

fél öle 14 korona;

a Csonkásan átvéve (Szatmár és a Szatmár-hegy között, köves ut mentén) **10 korona.**

NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

Szatmár, Deák-tér 7. sz.

Telefon szám 16.

és szájvíz.

Értesítés.

Fogorvosi műtermemet

és lakásomat m. évi november hó 1-én özv. **Vajtoné urnő Rákóczy-utca 24. számú földszintes házába**

helyeztem át.

E ház a „Törvényszék“, a vasuti megállóhely mellett, a központi állami elemi iskola tőzsomszédságában van.

Készítek **egyes fogakat, teljes fogsorokat, kaucsuk és arany alapon, kívánatra szájjpad nélkül is. Arany fogkoronát, gyökér (csapos) fogat. Arany, porozellán, platin és csement tömést.**

Fog- és gyökézhuzás a legújabb feltalált szerekkel **teljesen fájdalom nélkül.** Rendelek d. e. 8-tól, d. u. 5-ig

Albisi BAKCSY DOMOKOS,
orvos-fogorvos.

193.

és szájvíz.

Szakácsné

kerestetik, ki a főzésben és házvezetésben jártas. **Cím a kiadóhiv.**

Árverési hirdetés.

A szatmárnémeti 61. sz. tjkvben foglalt, Széchenyi-utca 13. sz. a. házastelek **1908. évi február 3-ik napján, délelőtt 10 órakor**, a szatmár-egyházmegyei alapítványi pénztár hivatalos helyiségében el fog árvereztetni.

Az árverési feltételek az alapítványi pénztárban, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Alapítványi pénztári gondnokság.

SZABÓ SÁNDOR

szobrász, aranyozó és oltárkészítő
SZATMÁR, Báthory-utca 18.

Elvállalok új oltárok, szószékek, szentsirok, szent szobrok készítését kőből, fából vagy imitációból.

Régi munkák felújítását mérsékelt árak mellett készítik.

Új oltárképeket hírneves festőművészek közreműködésével állítom elő. Műtermemben kész templom- és szoba-diszkek vannak raktáron.

Továbbá e helyen is felhívom a Főtisztelendő urak szives figyelmét a műtermemben készletben levő stációdombormű képek megtekintésére.

Költségvetéssel, rajzokkal díjmentesen szolgálok.

Az ügy könnyebb elintézése czéljából saját költségemen utazom bárhova.

Az aranyozás tiszta Katalin arannyal történik

Kiváló tisztelettel Szabó Sándor.

2!j üzlet! 2!j üzlet!

20%-ot

megtakarít, ha az újonnan megnyílt

Steinmetz Baruch Fiai

rőfős és divatáru kereskedők

SZATMÁR, Kazinczy-utca 4. szám alatti

üzletében vásárol, ahol minden e szakba vágó czikkek, meglepő olcsó árakban árusíttatnak.

Szives meggyőződést és pártfogást kér tisztelettel

STEINMETZ BARUCH FIAI SZATMÁR,

Kazinczy-utca 4. szám.

100.000.000 koro- nát

szándékozunk Magyarországon készpénzben elhelyezni.

RÓTH BANKHAZ

BUDAPEST.

Központ: VI. ker., M. kir. Operaház palotájában.

Folyósítunk:

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre 3⁰/₀, 3¹/₂⁰/₀, 4⁰/₀, 4¹/₂⁰/₀-os kamatra készpénzben.

Jelzálog kölcsönöket II-od és III-ad helyi betáblázásra 5—15 évre 5⁰/₀-al, esetleg 5¹/₂⁰/₀-al.

Személy és tárcza váltóhitelt iparosok és kereskedők részére, valamint minden hitelképes egyéneknek 2¹/₂—10 évi időtartamra.

Tisztviselői kölcsönöket állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknél és katonatiszteknek fizetési előjegyzésre, kezes és életbiztosítás nélkül. Ugyanezeknek nyugdíjra is. Értékpapírokra, vidéki **pénzintézetek** és vállalatok **részvényeire** értékük 95⁰/₀-áig kölcsönt nyújtunk a Magyar-Oszt-rák Bank kamattába mellett.

Konvertálunk bármely belföldi pénzintézet által nyújtott jelzálogos törlesztéses személy- és váltókölcsönt. Miudennemű bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon veszünk és eladunk.

Megbízásokat a budapesti és külföldi tőzsdéken lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk, mindenkor föltétlen eredménnyel.

Pénzügyi szakba vágó **mindenreális ügyletet**, a legnagyobb pénzeszoportoknál levő összeköttetéseinél fogva legelőnyösebben bonyolítjuk le.

Díjtalanul nyújtunk bárkinek szakszerű **felvilágosítást**. (Válaszbélyeg mindenkor melléklendő.)

Bankhelyiségeink Budapesten:

Ó-utca 15. sz. és Lázár-utca 16. sz. alatt vannak.

Az alábbi elsőrangú cégeket a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk.

Gárdos Ferencz könyvkötő

Szatmár, Kazinczy-utca 6. sz.

Ajánlja ujonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

KÖNYVKÖTÉSZETÉT

a mélyen tisztelt közönség szíves figyelmébe.

KOMÁN JÁNOS köszörüs-mester
SZATMÁRON

a Központi vámházzal szemben.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy

köszörüs műhelyemet

1907. aug. 1-étől (régi helyéről) az Iskola-köz sarkáról néhány lépéssel beljebb, a püspöki r. k. fiu elemi iskola kerthelyiségébe **helyeztem át.** Műhelyemben borotva, olló, zseb-, konyha- és asztali kések érvágó, köpülőző gépek, valamint bádgos és szabó ollók köszörülését jutányos árakban vállalom el.

Készítendő munkákért kívánatra házhoz küldök.

A m. t. közönség szíves pártfogását kérve,

tisztelettel **KOMÁN JÁNOS.**

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban Szatmár, Iskola-köz.

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszlmák is készülnek.

Vuja János

-hoz, **SZATMÁR, Deák-tér,** (Keresztes András-féle há-
akí dusan felszerelt **cipő-raktárában** csakis valódi
finom bőrből, a már is világhírű hazai gyárakban cipőket és
eszlmákat **nagyon is versenyképes árak mellett** hozza
forgalomba és üzletéből **minden olcsóbb rendű készítményt**
a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszö-
bölte, és a kinek áruí osnosság dolgában is párját ritkítja

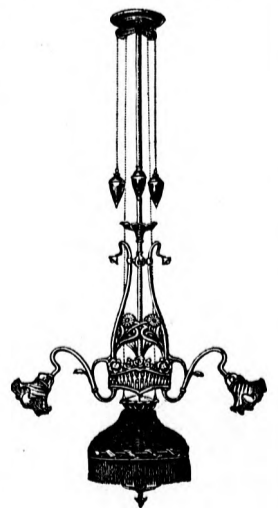
**Mindenkinek saját érdeke, hogy üveg, porcellán és lámpa-
.. áru szükségletét .. Oesztreicher Tóbiás**

gyári nagy raktárában szerezze be **SZATMÁRON, Deák-tér 21. sz. a.,** és a nagybányai fióküzletében.

Ajándék áruk: Tisztelettel tudatom, hogy a farsangi idény alkal-
mára dusan felszerelt üveg és porcellán üzletem-
ben az árakat tetemesen leszállítottam. — Helyszüke
miatt csak a következő tárgyak árai szolgáljon tájékoztatásul:

Valódi karlsbadi 6 személyes étkező készlet	K 14.—tól feljebb.
„ „ 6 „ teás „	K 6.—tól „
„ „ 6 „ kávé „	K 5.60-tól „
„ „ 6 „ feketés „	K 5.60-tól „
„ „ „ mosdó „	K 8.—tól „
„ „ teás csésze préselt 6 pár	K 1.90-től „
„ „ kávé „ „ 6 pár	K 1.90-től „
„ „ feketés „ „ 6 pár	K 1.50-től „
Csiszolt kristály üvegből különböző diszitással	Liquörös „ 6 K —.95-től feljebb
Vizes készlet 6 személyre	K 1.70-től feljebb
Boros „ 6 „ K 1.80-tól „	Talpas üvegtál 6 tányérvál K 1.30-tól „
	Csigaszerkezetű díszes függő lámpa 5.80-tól „

Kiházasítási berendezések és ajándék dísz tárgyak, dus választékban, kivételes előnyökkel kaphatók. **Villamos oszllárok** nagy választékban. Házi telephon, villamos csengő és villanyvilágítási bevezetések, valamint javítások jutányosárban, pontosan eszközöltetnek. Villamoség drbja 60 f. Mindenféle ujdonsági villamos égő kapható.

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Megkezdődött a farsangi vásár!

Óriási választék ujdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

Kazinczy-u. 10. sz. alatt kaphatók a legegyszerűbbtől a legizlé-
sebb tárgyak, u. m.: játék, díszmü, rövid, nürinbergi, aczél,
tájték, üveg, porcellán és öntvény-árak, grammophonok,
fonographok, lemezek és hengerek óriási választékban, mélyen
leszállított árak mellett vásárolhatók

BLATNICKY ISTVÁN

SZATMÁR, Kazinczy-utca 10. sz. alatt levő

„SZATMÁRI BAZÁR“-JÁBAN.

MÉRSÉKELTEN SZABOTT ÁRAK!

Automobilok és 3 kerekű triciklik.

Óriási választék francia babákban.

Kocsi tulajdonos urak figyelmébe!

BENYÓ ANDOR kocsigyártó

Szatmár, Kossuth Lajos-utca 12.

(Régi kisvárosháza).

Uj kocsikat raktáron tart, ócskákat becserél,
lagozásért és posztóért jótállást vállal.

100.000

lázat tesz tönkre a
szük cipő. Aki en-
nek ellensége, ön-
mágának meg jó

barátja, az rendelni fog izlése szerint cipőt

VALEK JÁNOS *czipész*
mesternél

Szatmáron, Széchenyi-u. 7. (Bölönyi-ház)

a püspöki palotával szemben.